

WIOLETTA KAMIŃSKA
MIROŚLAW MULARCZYK

Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach

**BAZA AGROTURYSTYCZNA W ŚWIETLE
OCZEKIWAŃ MŁODZIEŻY AKADEMICKIEJ.
WYNIKI BADAŃ ANKIETOWYCH**

Abstract: Agritourist Base in the Light of Academic Youth Expectations. Survey Results.

The aim of this paper is to explore students expectations towards agritourist base in a broad sense. It was assumed in the paper that agritourist base means all kinds of tourist objects and devices that help in satisfying the farms visitors needs connected with passive and active leisure. Therefore, it contains elements of agritourist farm's equipment, room facilities and activities/services connected with farm functioning that come from the agritourism definition. Expectations, however, are defined as presumption, hope, desire, as something desired and anticipated. Survey was the basic method used in this research. Survey was conducted on 639 students representing different academic centres and different courses of study. The results of the research show that students expectations towards agritourist base are close to the analogous expectations of an average tourist. Nevertheless, it should be noted that the academic youth expect conditions for active leisure more often. They carry out adventure tourism activities (riding a bike, horse riding, water sports, hiking *etc.*) during the day, frequently using their private equipment. In the evenings, on the other hand, passive leisure by the fire or grill is preferred. That is why students' expectations are mainly focused on permanent elements of tourist infrastructure.

Key words: Agritourist base, students' expectations.

Wstęp

Na przełomie XX i XXI w. na świecie i w Polsce obserwuje się dynamiczny rozwój turystyki. United Nations World Tourism Organisation szacuje, że turystyka generuje 9% światowego PKB i tworzy bezpośrednio 255 mln miejsc pracy. Ten sektor gospodarki skupia prawie 1,8 mln przedsiębiorstw zatrudniających ok. 5% całkowitych zasobów ludzkich na rynku pracy [*Annual Report UNWT 2013*]. W Polsce w 2011 r. wartość produkcji globalnej w charakterystycznych rodzajach

działalności turystycznej (CRDT) stanowiła ponad 2% ogólnej wartości produkcji globalnej. W tym samym roku działalność turystyczna wytworzyła 1,6% PKB (*Turystyka w 2013, 2014*).

Turystyka rozwija się pod wpływem czynników zmieniających się w czasie i przestrzeni. Zmianom ulegają zarówno czynniki kształtujące podaż, jak i popyt na usługi turystyczne, w tym także potrzeby i oczekiwania turystów. W ostatnich dekadach następuje odwrót od turystyki masowej ku indywidualnej [Zawadka 2010]. Zanotowano zwiększone zainteresowanie m.in. turystyką na terenach wiejskich, w tym agroturystyką [Alejziak, Biliński 2003], która wpisuje się w koncepcję wielofunkcyjnego rozwoju wsi. Zgodnie z tą koncepcją zadaniem agroturystyki jest m.in. aktywizacja ludności wiejskiej ze szczególnym uwzględnieniem kobiet, dywersyfikacja źródeł dochodów mieszkańców wsi, i co z tym związane, poprawa ich warunków życia.

Rozwój agroturystyki w dużej mierze uzależniony jest od popytu rozumianego jako suma dóbr turystycznych, usług i towarów, które turyści skłonni są nabyć przy określonym poziomie cen [Briggs 2003]. Wielkość popytu jest zatem ściśle uzależniona od liczby turystów oraz cen świadczonych usług.

W materiałach statystycznych nie ma danych określających rzeczywisty popyt na usługi agroturystyczne w Polsce. Według Andrzejewskiej [1999] prawie 80% turystów deklarowało chęć spędzenia urlopu w środowisku wiejskim. Z kolei z badań Kamińskiej i Mularczyka [2014] wynika, że w 2013 r. kwatery agroturystyczne wykorzystane były zaledwie w 11%.

Uglis i Kryńska [2012] wskazują, że przeciętny agroturysta to osoba w wieku od 31 do 50 lat, aktywna zawodowo, z wyższym wykształceniem. Jest to głównie pracownik umysłowy, ceniący ciszę, spokój i świeże powietrze. Podejmując decyzję o wyborze gospodarstwa agroturystycznego, kieruje się wysokością ceny oraz gościnnością gospodarzy. Swoją sytuację materialną ocenia jako dobrą lub przeciętną. Częstymi odbiorcami analizowanych usług są również rodziny z dziećmi, emeryci oraz osoby, których nie stać na inny rodzaj wypoczynku [Kurtyka 2003].

Powstaje więc pytanie, czy grupy osób preferujących wypoczynek w gospodarstwach agroturystycznych nie można powiększyć? W opinii autorów prezentowanego opracowania jest to możliwe, a środowiskiem zainteresowanym tanim wypoczynkiem na wsi może być młodzież akademicka. Zdobycie tej kategorii klientów pozytywnie wpłynęłoby na dynamikę agroturystyki, bowiem w 2013 r. w Polsce studiowało prawie 1,7 mln osób [BDL GUS], tj. 4,4% społeczeństwa polskiego. Niskie zainteresowanie studentów analizowaną formą wypoczynku wynika po części z braku wiedzy dotyczącej funkcjonowania agroturystyki, a po części ze słabej jej promocji w Internecie.

W świetle powyższych uwag celem pracy jest określenie oczekiwań studentów względem szeroko rozumianej bazy agroturystycznej. Szczegółowe cele przedstawiono w postaci następujących pytań:

1. Jakie znaczenie dla studentów ma wyposażenie gospodarstwa agroturystycznego w elementy tzw. bazy okołoturystycznej oraz w sprzęt zapewniający wypoczynek czynny i bierny (np. plac zabaw, basen, rowery, sprzęt pływający, grill itp.)?
2. Jakie znaczenie dla studentów ma stan wyposażenia pokoi w gospodarstwach agroturystycznych w elementy tzw. użytku codziennego (np. lustro, suszarka do włosów, szafy itd.), ale także w elementy trwałe (łazienka, klimatyzacja, Internet)?
3. Jakie znaczenie dla studentów mają zajęcia oraz produkty związane z funkcjonowaniem gospodarstwa agroturystycznego (np. prace w gospodarstwie rolnym, domowym, jazda konna, zajęcia warsztatowe, domowe i ekologiczne wyżywienie itd.)?

W pracy przyjęto, że baza agroturystyczna to wszelkiego rodzaju obiekty oraz urządzenia turystyczne, które służą przyjeżdżającym do gospodarstwa rolnego turystom w zaspokajaniu ich potrzeb związanych z wypoczynkiem biernym i aktywnym. W jej skład wchodzi więc elementy wyposażenia gospodarstwa agroturystycznego, elementy wyposażenia pokoi oraz czynności/usługi związane z funkcjonowaniem gospodarstwa rolnego, które wypływają z definicji agroturystyki¹. Natomiast oczekiwania rozumiane są jako przypuszczenie, nadzieja, pragnienie; jako to, czego się pragnie i spodziewa [*Słownik Języka Polskiego* 2013].

1. Metody badań

Podstawą badania była metoda ankietowa. Jest ona formą skategoryzowanego wywiadu pisemnego. Obejmuje zbiór pytań stawianych pisemnie, celem uzyskania odpowiedzi mających służyć do rozwiązania pewnego problemu. Odpowiedzi te są następnie opracowywane statystycznie, a wyniki objaśniane [Sztumski 2010].

W przeprowadzonej ankiecie trzy pytania dotyczyły oczekiwań młodzieży akademickiej w odniesieniu do bazy agroturystycznej. Respondenci mieli za zadanie ocenić, w skali 0-5, znaczenie (0 brak znaczenia, 5 bardzo duże) jakie przypisują poszczególnym elementom wyposażenia gospodarstwa agroturystycznego, wynajmowanych pokoi oraz możliwości korzystania z usług świadczonych przez te gospodarstwa.

Badania przeprowadzono na grupie 639 studentów reprezentujących różne ośrodki akademickie oraz różne kierunki studiów (tab. 1, 2).

¹ Pojęcie *agroturystyka* rozumiane jest jako forma wypoczynku realizowana na terenach wiejskich o charakterze rolniczym, wykorzystująca bazę noclegową i warunki do rekreacji związane z gospodarstwem rolnym i jego otoczeniem [Radziewicz 2010]. Ofertą agroturystyczną jest pobyt w gospodarstwie (zakwaterowanie), który może być połączony (zależnie od warunków) z całodziennym wyżywieniem lub możliwością zakupu świeżych produktów z gospodarstwa do samodzielnego przyrządzenia posiłków. Agroturystyka to również możliwość wypożyczenia konia, bryczki, sprzętu sportowego, organizowania kuligów, sprzedaż wyrobów rzemieślniczych itp., umożliwienie wędkowania, zbierania i suszenia ziół, owoców i grzybów, jazdy konnej i na rowerze itp. [por. Żelazna 2004; Kurtyka 2001; Kania *et al.* 2005].

Tabela 1

Struktura respondentów według miejsca studiów

Ośrodek akademicki	Jarosław	Kielce	Lublin	Radom	Warszawa	Razem
Liczba studentów	24	344	113	60	98	639
Udział procentowy	3,8	53,8	17,7	9,4	15,3	100

Źródło: Obliczenia własne (tab. 1-3).

Najwięcej studentów pobierało naukę w Kielcach. Stanowili oni ponad połowę badanych, co związane było z miejscem zamieszkania i pracy autorów niniejszego opracowania. Prawie co szósty ankietowany studiował w Lublinie, a co siódmy w Warszawie. 10% stanowili studenci z Radomia, a 4% z Jarosławia.

Tabela 2

Struktura respondentów według kierunku studiów

Kierunek studiów	Administracja	Bezpieczeństwo narodowe	Geografia	Gospodarka przestrzenna	Turystyka i rekreacja	Razem
Liczba studentów	98	133	169	33	206	639
Udział procentowy	15,3	20,8	26,4	5,2	32,2	100

Niemal 1/3 ankietowanych studiowała turystykę i rekreację, ¼ geografię, a 1/5 bezpieczeństwo narodowe. Studenci administracji stanowili ponad 15% ogółu badanych, a gospodarki przestrzennej ok. 5%.

W strukturze respondentów według płci przeważały kobiety, stanowiąc ponad 68% ogółu badanej próby. Natomiast analiza miejsca zamieszkania badanych, pozwala stwierdzić, że najwięcej osób pochodziło ze wsi (ponad połowa), a następnie z dużego miasta (pow. 100 tys. mieszkańców) – ponad 20%. W małych i średnich miastach (do 20 tys. mieszkańców i od 20 do 100 tys.) zameldowanych było na stałe prawie 26% ankietowanych (tab. 3).

Tabela 3

Struktura respondentów według miejsca zamieszkania

Miejsce zamieszkania	Wieś	Małe miasto	Średnie miasto	Duże miasto	Razem
Liczba studentów	338	94	72	135	639
Udział procentowy	52,9	14,7	11,3	21,1	100

W pracy wykorzystano także metody graficzne, głównie wykresy procentowe.

2. Oczekiwania młodzieży akademickiej względem agroturystyki – stan badań w Polsce

Badania dotyczące oczekiwań turystów były względnie rzadko podejmowane, a tym samym słabo rozpoznane na gruncie polskiej nauki. Autorzy częściej badali preferencje lub zachowania turystyczne [Gołębski *et al.* 2002; Kamińska, Mularczyk 2009a,b; Lubowiecki-Vikuk, Podgórski 2013; *Raport z badania turystów...* 2007], rzadko przy tym podając definicje przytoczonych pojęć [por. np. Pyzik *et al.* 2007; Sala, Górna 2012; Zawadka 2012].

Jeszcze rzadziej badane były oczekiwania turystów odnośnie agroturystyki [Wilk, Keck-Wilk 2013; Zawadka 2012, 2014]. Z badań tych wynikało, że agroturyści oczekiwali zróżnicowanej oferty usługowej i przygotowanej z uwzględnieniem ich zindywidualizowanych potrzeb [Wilk, Keck-Wilk 2013]. Ponadto pragnęli, aby w gospodarstwach agroturystycznych były wypożyczalnie rowerów oraz sprzętu wodnego [Zawadka 2014], a pokój obowiązkowo powinien być wyposażony w łazienkę [Zawadka 2012]. Agroturyści oczekiwali także wyczerpujących informacji o ofercie przekazywanej w formie kontaktów bezpośrednich [Wilk, Keck-Wilk 2013]. Jako największą atrakcję klienci gospodarstw agroturystycznych wskazywali miejscowy folklor, specyficzne zwyczaje i obyczaje [Zawadka 2014].

Jak dotąd, w pracach naukowych, nie podjęto na szeroką skalę badań dotyczących oczekiwań młodzieży akademickiej w stosunku do agroturystyki. Jest to niezrozumiałe, bowiem jak wynika z badań [Latosińska, Ludiwcka 2010; Lubowiecki-Vikuk, Podgórski 2013] aż 80-90% młodzieży akademickiej przejawiało aktywność turystyczną, a zainteresowania turystyką zajmowały wysoką pozycję w hierarchii wszystkich zainteresowań tej grupy społeczeństwa [Brojek, Bochenek 2012]. Ponad 67% badanych przez Lubowieckiego-Vikuka i Podgórskiego [2013] studentów preferowało turystykę aktywną, związaną z ruchem fizycznym. Jak stwierdzili cytowani autorzy z analizy 1393 wyjazdów, jakie odbyli badani studenci w okresie trwania studiów, 78% z nich miała charakter aktywny. Badania potwierdziły także, że studenci często uprawiali turystykę kwalifikowaną (pieszą, wodną, rowerową oraz sporty zimowe). Wyjazdy weekendowe i świąteczne charakteryzowały się większym stopniem aktywności fizycznej niż wyjazdy w okresie wakacji i ferii zimowych. Było to powiązane z tym, że podczas weekendów studenci bardzo często korzystali z roweru jako środka transportu. Formy turystyki typowe dla weekendowych wyjazdów studentów to jazda konna i jazda na rowerze. Można więc wnosić, że wymienione preferencje turystyczne studentów jest w stanie zaspokoić agroturystyka. Dodatkowo niższa (niż w obiektach hotelowych) cena wypoczynku w gospodarstwach agroturystycznych nawiązuje do możliwości finansowych młodzieży akademickiej.

3. Oczekiwania w zakresie wyposażenia gospodarstwa agroturystycznego

W celu zbadania oczekiwań studentów względem wyposażenia gospodarstw agroturystycznych poproszono ich o określenie znaczenia poszczególnych elementów bazy okołoturystycznej oraz sprzętu służącego do wypoczynku. Respondenci oceniali 16 wymienionych w ankiecie elementów oraz mieli możliwość wpisania własnych propozycji wyposażenia.

W świetle przeprowadzonych badań ankietowych można stwierdzić, że w hierarchii oczekiwań największe znaczenie dla wypoczynku studentów posiadało wyznaczone miejsce na ognisko. Dla prawie 87% respondentów miało ono bardzo duże lub duże znaczenie (tab. 4, ryc. 1). Dla niewiele mniejszej grupy bardzo istotny okazał się dostęp do kuchni i grilla. Prawie 80% respondentów uznało, że możliwość korzystania z kuchni miała bardzo duże lub duże znaczenie, a w przypadku grilla było to prawie 78%. Około 65% studentów stwierdziło, że dla wypoczynku w gospodarstwach agroturystycznych bardzo istotne było wyposażenie ich w rowery, Internet, sprzęt plażowy i ogród. Bardzo duże i duże znaczenie wskazanych elementów może świadczyć o tym, że studenci w gospodarstwach agroturystycznych planowali zarówno odpoczynek bierny (zabawę przy ognisku, grillowanie, plażowanie), jak i czynny (jazda na rowerze, sporty wodne). 70% ankietowanych uznało wyposażenie gospodarstwa w rowery za ważne lub bardzo ważne. Żaden z respondentów nie wskazał, że rower jest bez znaczenia w wyposażeniu gospodarstw. Dostęp do sprzętu pływającego dla niemal połowy respondentów miał duże i bardzo duże znaczenie. Oczekiwania ankietowanych względem wyposażenia w sprzęt umożliwiający uprawianie sportów zimowych były niższe niż względem wcześniej wymienionych. Na duże i bardzo duże znaczenie nart, desek snowbordowych, łyżew i sanek w gospodarstwach agroturystycznych wskazało od 28% (łyżwy) do 35% (narty) respondentów. Od 15% (sanki) do prawie 18% (narty i deski) ankietowanych uznało je za bez znaczenia dla swojego wypoczynku. Podobnie oceniono znaczenie basenu oraz gier umysłowych i zręcznościowych. Najmniej istotnymi elementami wyposażenia gospodarstw agroturystycznych, w opinii studentów były place zabaw, które dla prawie 40% respondentów nie miały żadnego znaczenia, a także biblioteki, bez których mogło się obyć ponad 30% ankietowanych (tab. 4, ryc.1).

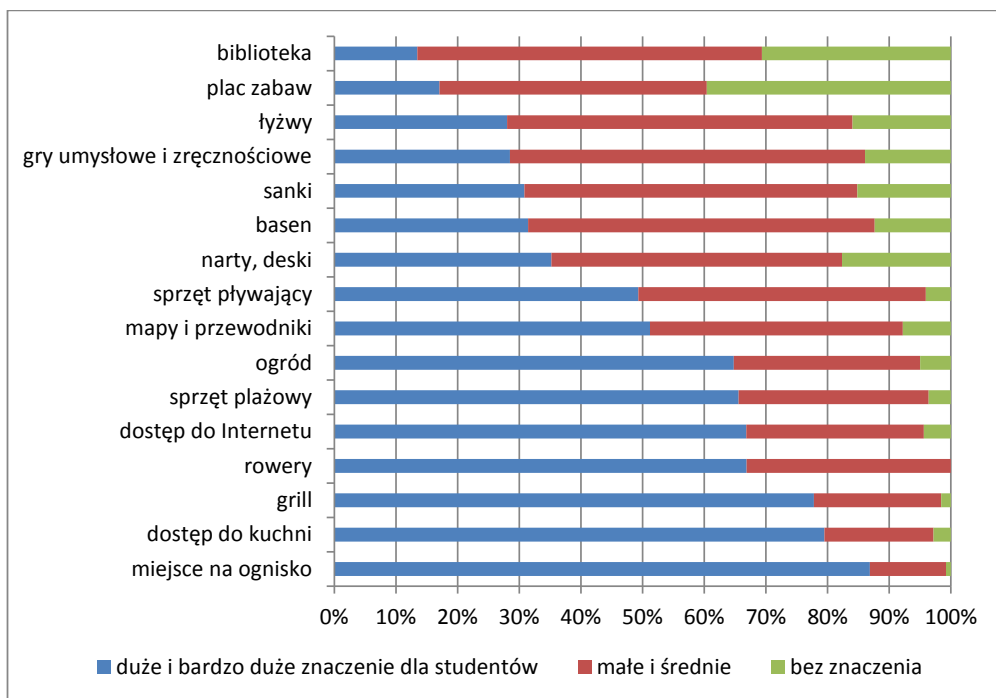
Tabela 4

Znaczenie wyposażenia gospodarstwa agroturystycznego w elementy bazy okołoturystycznej oraz sprzęt w świetle wypowiedzi studentów

Elementy wyposażenia gospodarstwa agroturystycznego	Znaczenie										
	bez znaczenia		małe		średnie		duże		bardzo duże		razem osób
	liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%	
plac zabaw	253	39,6	156	24,4	121	18,9	86	13,5	23	3,6	639
basen	79	12,4	142	22,2	217	34,0	133	20,8	68	10,6	639
rowery		0,0	37	5,9	171	27,2	255	40,6	165	26,3	628
sprzęt pływający	26	4,1	83	13,0	215	33,6	214	33,5	101	15,8	639
narty, deski	113	17,7	120	18,8	181	28,3	157	24,6	68	10,6	639
łyżwy	102	16,0	132	20,7	226	35,4	128	20,0	51	8,0	639
sanki	97	15,2	146	22,8	199	31,1	135	21,1	62	9,7	639
mapy i przewodniki	50	7,8	94	14,7	168	26,3	213	33,3	114	17,8	639
biblioteka	196	30,7	201	31,5	156	24,4	60	9,4	26	4,1	639
gry umysłowe i zręcznościowe	89	13,9	128	20,0	240	37,6	139	21,8	43	6,7	639
grill	10	1,6	23	3,6	109	17,1	256	40,1	241	37,7	639
miejsce na ognisko	5	0,8	7	1,1	72	11,3	270	42,3	285	44,6	639
sprzęt plażowy	23	3,6	51	8,0	146	22,8	214	33,5	205	32,1	639
ogród	32	5,0	66	10,3	127	19,9	212	33,2	202	31,6	639
dostęp do Internetu	28	4,4	57	8,9	127	19,9	183	28,6	244	38,2	639
dostęp do kuchni	18	2,8	19	3,0	94	14,7	237	37,1	271	42,4	639

Źródło: Opracowanie własne (tab. 4 i 5).

Mapy i przewodniki turystyczne, dzięki którym lepiej można poznać otoczenie gospodarstw agroturystycznych posiadały duże i bardzo duże znaczenie w wyposażeniu dla połowy ankietowanych studentów. Prawie co dziesiąty respondent uznał, że nie miały one żadnego znaczenia.

Ryc. 1. Oczekiwania studentów względem bazy okołoturystycznej i sprzętów umożliwiających wypoczynek w gospodarstwie agroturystycznym

Źródło: Opracowanie własne (ryc. 1-3).

4. Oczekiwania w zakresie wyposażenia pokoiów

Na dobre samopoczucie turystów w czasie pobytu w miejscu zakwaterowania wpływa wiele czynników, m.in.: poczucie bezpieczeństwa, sprawność urządzeń, czystość pomieszczeń, postawa obsługi. Bardzo istotne są również komfort i wyposażenie pokoiów. W świetle przeprowadzonych badań można uznać, że najczęściej oczekiwanym przez studentów elementem tego wyposażenia była łazienka. Na jej duże i bardzo duże znaczenie wskazało prawie 95% respondentów (tab. 5, ryc. 2). Tylko dla niespełna 1% ankietowanych była ona bez znaczenia. Respondenci oczekiwali także elementów wyposażenia pokoiów, które ułatwiały przebywanie w nich, spożywanie posiłków czy przechowywanie bagaży. Dla około 70% ankietowanych studentów duże i bardzo duże znaczenie posiadało wyposażenie pokoiów w czajnik, stół z krzesłami oraz szafy i półki. Elementy te nie miały znaczenia dla zaledwie 1% badanych w przypadku czajnika, 2% w przypadku stołu z krzesłami i w przypadku szaf z półkami. Oczekiwanym przez respondentów elementem wyposażenia pokoiów w gospodarstwach agroturystycznych okazał się również dostęp do Internetu.

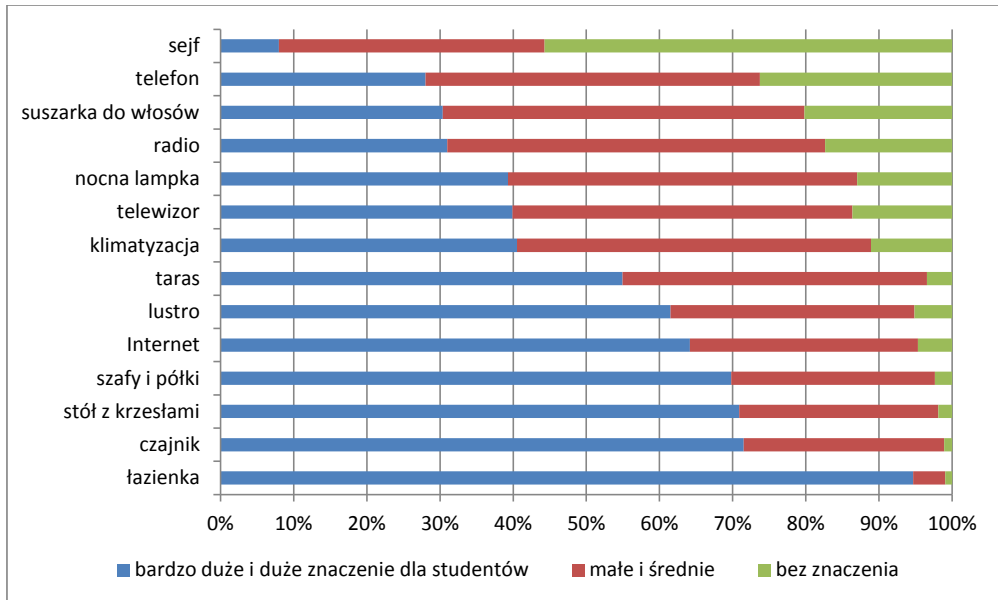
Tabela 5

Znaczenie elementów wyposażenia pokoiów w gospodarstwach agroturystycznych
w świetle wypowiedzi studentów

Elementy wyposażenia pokoiów	Znaczenie										
	bez znaczenia		małe		średnie		duże		bardzo duże		razem osób
	liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%	
łazienka	6	0,9	7	1,1	21	3,3	108	16,9	497	77,8	639
suszarka do włosów	129	20,2	134	21,0	182	28,5	112	17,5	82	12,8	639
taras	22	3,4	64	10,0	202	31,6	219	34,3	132	20,7	639
czajnik	7	1,1	31	4,9	144	22,5	265	41,5	192	30,0	639
telewizor	87	13,6	120	18,8	177	27,7	143	22,4	112	17,5	639
radio	111	17,4	132	20,7	198	31,0	119	18,6	79	12,4	639
Internet	30	4,7	65	10,2	134	21,0	163	25,5	247	38,7	639
stół z krzesłami	12	1,9	32	5,0	142	22,2	263	41,2	190	29,7	639
szafy i półki	15	2,3	27	4,2	151	23,6	257	40,2	189	29,6	639
lustro	33	5,2	71	11,1	142	22,2	212	33,2	181	28,3	639
telefon	168	26,3	153	23,9	139	21,8	90	14,1	89	13,9	639
klimatyzacja	71	11,1	116	18,2	193	30,2	168	26,3	91	14,2	639
sejf	356	55,7	143	22,4	89	13,9	26	4,1	25	3,9	639
nocna lampka	83	13,0	125	19,6	180	28,2	146	22,8	105	16,4	639

Dla ponad 64% ankietowanych studentów miał on duże i bardzo duże znaczenie. Możliwość korzystania z sieci internetowej we wspólnej przestrzeni (jadalnia, świetlica, wspólny salon) okazała się niewystarczająca. Niewiele mniejsze znaczenie od Internetu w wyposażeniu pokoiów miało lustro. Na duże i bardzo duże jego znaczenie wskazało ponad 60% ankietowanych, bez znaczenia było ono dla 5% respondentów. Duża grupa studentów oczekiwała również, aby przy pokoju znajdował się balkon lub taras. Na duże i bardzo duże ich znaczenie wskazało 55% biorących udział w badaniach ankietowych, za bez znaczenia uznało go niewiele ponad 3% badanych. Za mniej istotne od wcześniej wymienionych elementów wyposażenia pokoiów studenci uznali klimatyzację, telewizor i nocną lampkę. Na duże i bardzo duże ich znaczenie wskazało około 40% respondentów. Natomiast od 11% (klimatyzacja) do 14% (telewizor) ankietowanych uznało, że nie miały one żadnego znaczenia. Jeszcze mniej istotne dla komfortu przebywania studentów w gospodarstwach agroturystycznych okazało się wyposażenie pokoiów w radio, suszarkę do włosów oraz telefon. Tylko 1/3 respondentów stwierdziła, że miały one duże i bardzo duże znaczenie. Dla ok. 20% ankietowanych wyposażenie pokoiów w radio i suszarkę było zbędne. W przypadku telefonu grupa ta obejmowała 30% ankietowanych. Najmniej istotnym, według ocze-

kiwań studentów, elementem wyposażenia pokojów był sejf. Za bez znaczenia dla jakości wypoczynku uznało go ponad połowa ankietowanych. Jako posiadające duże i bardzo duże znaczenie uznało ten element zaledwie 8% studentów.

Ryc. 2. Oczekiwania studentów względem wyposażenia pokojów

5. Oczekiwania wobec czynności i usług związanych z funkcjonowaniem gospodarstw agroturystycznych

Agroturystyka wyróżnia się spośród innych form turystyki wiejskiej istotnym związkiem z gospodarstwem rolnym. Polega on na możliwości wykorzystania zasobów gospodarstw do zaspokajania potrzeb turystów. W związku z tym działalność agroturystyczna nie ogranicza się wyłącznie do udzielania noclegów. Turystom oferuje się wiele innych usług umożliwiających poznanie specyfiki pracy w rolnictwie, pracy w wiejskim gospodarstwie domowym, dziedzictwa kulturowego, a także pozwalających na korzystanie ze świeżej, na miejscu produkowanej żywności.

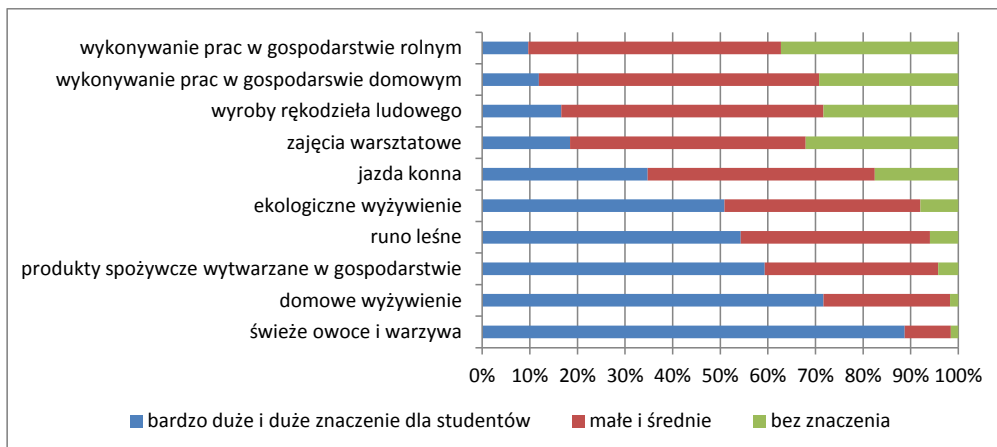
Nie wszystkie oferowane w gospodarstwach agroturystycznych usługi były oczekiwane w jednakowym stopniu przez ankietowanych studentów. Najważniejsze dla nich okazały się te, które związane były z możliwością korzystania ze zdrowej, ekologicznej żywności (tab. 5, ryc. 3)

Znaczenie zajęć i produktów związanych z funkcjonowaniem gospodarstw agroturystycznych

Cechy	Znaczenie										
	bez znaczenia		małe		średnie		duże		bardzo duże		Ra- zem osób
	liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%	
wykonywanie prac w gospodarstwie rolnym	238	37,2	200	31,3	139	21,8	49	7,7	13	2,0	639
wykonywanie prac w gospodarstwie domowym	187	29,3	196	30,7	180	28,2	60	9,4	16	2,5	639
ekologiczne żywienie	51	8,0	63	9,9	200	31,3	216	33,8	109	17,1	639
jazda konna	112	17,5	120	18,8	185	29,0	153	23,9	69	10,8	639
zajęcia warsztatowe	205	32,1	179	28,0	137	21,4	86	13,5	32	5,0	639
domowe żywienie	11	1,7	28	4,4	142	22,2	289	45,2	169	26,4	639
świeże owoce i warzywa	10	1,6	8	1,3	54	8,5	256	40,1	311	48,7	639
runo leśne	38	5,9	69	10,8	185	29,0	207	32,4	140	21,9	639
produkty spożywcze wytwarzane w gospodarstwie	27	4,2	65	10,2	168	26,3	241	37,7	138	21,6	639
wyroby rękodzieła ludowego	181	28,3	188	29,4	164	25,7	70	11,0	36	5,6	639

Duże i bardzo duże znaczenie dla prawie 90% ankietowanych miała możliwość spożywania świeżych owoców i warzyw, dla ponad 70% domowego żywienia, dla prawie 60% produktów spożywczych wytwarzanych w gospodarstwie. Prawie połowa studentów jako duże i bardzo duże znaczenie dla pobytu w gospodarstwie agroturystycznym określiła dostępność do runa leśnego oraz ekologicznego żywienia. Usługi te nie miały żadnego znaczenia dla niewielkiej grupy ankietowanych studentów (od 1% respondentów w przypadku świeżych owoców i warzyw do 8% w przypadku ekologicznego żywie-

nia). Znaczenie możliwości korzystania z jazdy konnej jako duże i bardzo duże określiło prawie 35% ankietowanych, dla ponad 17% pozostawała ona bez znaczenia (tab. 5, ryc. 3).

Ryc. 3. Oczekiwania studentów względem zajęć i produktów związanych z funkcjonowaniem gospodarstw agroturystycznych

Rzadko studenci oczekiwali usług związanych z wykonywaniem prac w gospodarstwie rolnym i domowym. Dla ok. 1/3 respondentów usługi i czynności tego typu były bez znaczenia (w przypadku: prac w gospodarstwie rolnym dla 37% badanych, zajęć warsztatowych dla 32%, prac w gospodarstwie domowym oraz wytwarzania rękodzieła ludowego dla 30%). Duże i bardzo duże znaczenie usługi te miały dla niewielkiej grupy respondentów (od prawie 10% w przypadku możliwości wykonywania prac rolnych do niewiele ponad 18% w odniesieniu do uczestnictwa w zajęciach warsztatowych). Mniejsze zainteresowanie wśród ankietowanych studentów udziałem w pracach prowadzonych w gospodarstwie rolnym i domowym mogło być spowodowane tym, że prawie 53% respondentów pochodziła ze wsi.

Podsumowanie

Młodzież akademicka w odniesieniu do wyposażenia gospodarstw agroturystycznych oczekiwała przede wszystkim sprzętów umożliwiających wypoczynek bierny oraz samodzielne przygotowywanie posiłków. Dla studentów największe znaczenie miały: miejsce na ognisko, możliwość grillowania oraz dostęp do kuchni. Mniej istotne było dla nich wyposażenie w sprzęt umożliwiający wypoczynek czynny. Najbardziej oczekiwane były rowery, mniej sprzęt pływający i możliwość uprawiania jazdy konnej. Mało istotne okazały się przedmioty umożliwiające uprawianie sportów zimowych, takie jak: narty, deski snowbordowe, sanki, łyżwy.

Biorąc pod uwagę wyposażenie pokoiw w elementy użyciu codziennego oraz elementy trwałe największe znaczenie dla młodzieży akademickiej miała łazienka, która ważna lub bardzo ważna była prawie dla wszystkich ankietowanych. Duże znaczenie dla studentów miały także przedmioty ułatwiające przebywanie w pokojach, spożywanie posiłków czy przechowywanie bagaży. Ważna była także możliwość dostępu do Internetu. Rzadziej oczekiwane było wyposażenie pokoiw w telewizor, radio, klimatyzację, nocną lampkę. Najmniej ważne dla komfortowego wypoczynku studentów były: suszarka do włosów, telefon, sejf.

Spośród oferowanych zajęć oraz produktów związanych z funkcjonowaniem gospodarstwa największe znaczenie dla młodzieży akademickiej miała możliwość korzystania ze zdrowego, ekologicznego wyżywienia. Studenci oczekiwali świeżych owoców, domowej kuchni, produktów spożywczych wytwarzanych w gospodarstwie, runa leśnego. Mało istotne natomiast były dla nich usługi umożliwiające poznanie specyfiki pracy w rolnictwie, pracy w wiejskim gospodarstwie domowym, dziedzictwa kulturowego obszarów otaczających gospodarstwa agroturystyczne.

Wyniki badań wskazują, że oczekiwania studentów względem bazy agroturystycznej zbliżone są do analogicznych oczekiwań przeciętnej turysty. Należy jednak zwrócić uwagę, że młodzież akademicka częściej oczekuje warunków do aktywnego wypoczynku. W ciągu dnia uprawia turystykę kwalifikowaną (jazdę na rowerze, hippikę, sporty wodne, wędrówki piesze, itp.), często wykorzystując własny sprzęt. Wieczorami zaś preferuje odpoczynek bierny przy ognisku lub grillu. Dlatego oczekiwania studentów skupione były głównie na trwałych elementach bazy okoturystycznej.

Literatura

- Alejsiak W., Biliński J., 2003, *Dziedzictwo kulturowe a nowe trendy w popycie i podaży turystycznej*. Problemy Turystyki i Hotelarstwa, z. 2, s. 5-18.
- Andrzejewska O., 1999, *Wczasy pod gruszą – agroturystyka w modzie*. „Rolnictwo”, BOSS- Informacje ekonomiczne, nr 38 (505), Warszawa.
- Annual Report UNWT*, 2013.
- Briggs S., 2003, *Marketing w turystyce*. PWE, Warszawa.
- Brojek A., Bochenek A., 2012, *Sport-Tourism Interests in the Light of All the Interests of Physical Education Students in the Selected Academies in Poland*. Polish Journal of Sport and Tourism, nr 19, s. 68-76.
- Gołembski G., Holderna-Mielcarek B., Niezgodna A., Szmatała P., 2002, *Model zachowań turystycznych w czasie wolnym polskiej młodzieży studiującej*. Problemy Turystyki nr1/2, s. 69-85.
- Kamińska W., Mularczyk M., 2009a, *Travelling Objects and Motives of Polish Students According to Surveys*, [in:] *Устойчивое развитие и геоэкологические проблемы Балтийского региона: материалы Междунар. научно-практич. конф., посвящённой 1150-летию В. Новгорода, 23-25 окт. 2009 г./НовГУ им. Ярослава Мудрого.* – В. Новгород, s. 206-212.
- Kamińska W., Mularczyk M., 2009b, *Traveling Preferences of the Students of the Jan Kochanowski University of Kielce According to Surveys*. Geology and Civilization, Herzen State University of Russia, St Petresburg, Russia, s. 482-488.

- Kamińska W., Mularczyk M., 2014, *Occupancy Rate of Accommodation in Poland*. Геология, геоэкология, эволюционная география”, nr XIII, Herzen University, St. Petersburg, s. 260-268.
- Kania J., Musiał W., Leśniak L. (red.), 2005, *Agroturystyka i usługi towarzyszące*. Małopolskie Stowarzyszenie Doradztwa Rolniczego z siedzibą w AR w Krakowie, Kraków.
- Kurtyka I., 2001, *Profil demograficzny nabywców oferty agroturystycznej na Dolnym Śląsku*. Zeszyty Naukowe AR we Wrocławiu, „Rolnictwo”, LXXIX, Wrocław, s. 253-259.
- Kurtyka I., 2003, *Segmenty odbiorców produktu agroturystycznego*, [w:] *Wybrane zasoby i produkty w gospodarstwie agroturystycznym*, K. Łęczycki (red.). Wyd. Akademii Podlaskiej, Siedlce.
- Latosińska J., Ludiwcka D., 2010, *Aktywność turystyczna młodzieży akademickiej na przykładzie wyższych uczelni w Łodzi*. „Turizm”, I, s. 21-28.
- Lubowiecki-Vikuk A. P., Podgórski Z., 2013, *Zachowania i preferencje turystyczne młodzieży akademickiej*, [w:] *Współczesne uwarunkowania i problemy rozwoju turystyki*, R. Pawlusiński (red.). IGIiGP, UJ, Kraków, s.149-58.
- Musiał W., Kania J., Leśniak L., (red.), 2005, *Agroturystyka i usługi towarzyszące*, MSDR, Kraków.
- Pyzik M., Rodziewicz-Gruhn J., Pilis K., Michalski C., 2007, *Preferencje turystyczne studentów Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie*. ZN WSPiA, Poznań, s. 99-103.
- Radziewicz J., 2010, *Agroturystyka jako element pozarolniczej działalności gospodarce 2010*. Rolniczy Magazyn Elektroniczny, nr 35, www.cbr.edu.pl/rme-archiwum/2010/rme35/dane/9_3.html, dostęp 28 lutego 2015.
- Raport z badania turystów pod kątem ich oczekiwań względem usług związanych z sektorem turystycznym w województwie podkarpackim*, 2007, Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie, Rzeszów.
- Sala J., Górna J., 2012, *Preferencje turystów na rynku usług uzdrowiskowych w Polsce*. Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, nr 699, Szczecin, s. 137-153.
- Słownik Języka Polskiego*, 2013, Wyd. Nauk. PWN, Warszawa.
- Sztumski J., 2010, *Wstęp do metod i technik badań społecznych*. Wyd. Śląsk, Katowice.
- Turystyka w 2013, 2014*, GUS, Warszawa.
- Ugulis J., Kryńska B., 2012, *Próba zdefiniowania profilu agroturysty*. Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, nr 699, Szczecin, s. 155-166.
- Wilk I., Keck-Wilk M., 2013, *Oczekiwania turystów dotyczące oferty gospodarstw agroturystycznych*. Journal of Agribusiness and Rural Development, 2(28), s. 243-250.
- Zawadka J., 2010, *Ekonomiczno-społeczne determinanty rozwoju agroturystyki na Lubelszczyźnie (na przykładzie wybranych gmin wiejskich)*. Wyd. SGGW, Warszawa.
- Zawadka J., 2012, *Preferencje turystów dotyczące wypoczynku w gospodarstwach agroturystycznych na Lubelszczyźnie*. Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, nr 699, Szczecin, s. 167-179.
- Zawadka J., 2014, *Zachowania i oczekiwania turystyczne osób wypoczywających na wsi w kontekście infrastruktury okołoturystycznej*, [w:] *Agrotravel*, C. Jastrzębski (red.). ROT, Kielce, WSWPiNM, Kielce.
- Żelazna K., 2004, *Turystyka – alternatywą czy koniecznością rozwój obszarów wiejskich*, [w:] *Turystyka w rozwoju lokalnym*, I. Sikora-Wolak (red.). Wyd. SGGW, Warszawa.